

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 717/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Karolom Vlasákom, Jilemnického 2, Trenčín, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 4 NcC/59/2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

(ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 NcC/59/2014.

Sťažovateľka uvádza, že je účastníčkou konania vo veci starostlivosti súdu o jej maloletú dcéru, ktoré prebieha na Okresnom súde Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 P/29/2013. V priebehu konania vydal okresný súd 13. júna 2014 na návrh otca maloletej predbežné opatrenie, ktorým dočasne upravil styk otca s maloletou. Sťažovateľka sa postupom súdu cítila bezdôvodne znevýhodnená a uvedené rozhodnutie považovala za prejav svojvôle v postupe zákonného sudcu. V sťažnosti k tomu uvádza:

«V odôvodnení na str. 4 siedmy odsek uvedeného Uznesenia zo dňa 13.06.2014, sudkyňa, ktorá vo veci koná ako zákonný sudca, uviedla, že: „je zrejmé, že k skončeniu konania právoplatným rozhodnutím súdu tak, aby otec mohol realizovať styk s maloletou počas letných prázdnin nedôjde, preto vzhľadom na doterajšiu úpravu styku, dokazovanie vykonané v konaniach na tunajšou súde pod sp.zn. 4P/29/2013 a nastupujúce letné prázdninové obdobie, súd návrhu otca v celom rozsahu vyhovel a stotožnil sa so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.“

Ďalej v uvedenom odseku súd vyslovil, že: „súd nemá dôvod pochybovať o dôvodnosti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia i napriek tomu, že vo veci doposiaľ nebol podaný znalecký posudok, nakoľko je zrejmé, že dieťa sa s otcom stretáva počas víkendov v bežnom roku, medzi otcom a dieťaťom sú vytvorené veľmi silné citové väzby a v záujme dieťaťa je, aby sa vzťahy medzi ním a otcom naďalej rozvíjali a upevňovali.“

Sťažovateľka, v postupe súdu, ktorým bolo vydané predbežné opatrenie, resp. z vyššie citovaných vyjadrení zákonnej sudkyne uvedených v odôvodnení Uznesenia zo dňa 13.06.2014, som sa cítila bezdôvodne znevýhodnená.

Citovanou časťou zdôvodnenia vydania predbežného opatrenia „je zrejmé, že k skončeniu konania právoplatným rozhodnutím súdu tak, aby otec mohol realizovať styk s maloletou počas letných prázdnin nedôjde...“ súd jasne vyslovil (prejudikoval), že nestihne vyhovieť návrhu vo veci samej tak ako sa domáha navrhovateľ - otec maloletej, t.j. aby bolo možné styk zrealizovať počas letných prázdnin, preto vydal predbežné opatrenie, ktorým prakticky vyhovel návrhu otca aj bez existencie právoplatného rozhodnutia. Súčasne dal súd účastníkom jasne najavo, ako vo veci rozhodne, a že predbežné opatrenie vydáva práve z obavy, že by prejudikované rozhodnutie vo veci samej bolo pre procesné úkony zo strany matky časovo posunuté.

Citovanou časťou zdôvodnenia vydania predbežného opatrenia „súd nemá dôvod pochybovať o dôvodnosti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia i napriek tomu, že vo veci doposiaľ nebol podaný znalecký posudok ...“ sudkyňa odôvodnila svoje rozhodnutie bez toho, aby vysvetlila prečo už nie je potrebný názor znalca, keď v období od prizvania znalca do rozhodovania o predbežnom opatrení, nebolo vykonané žiadne dokazovanie, ani zo strany navrhovateľa predložené žiadne dôkazy, ktoré by mohli i bez znaleckého posudku zmeniť názor súdu na to, či je v záujme dieťaťa sa s otcom stýkať v inom rozsahu než bolo doposiaľ právoplatné rozhodnuté.

V zmysle platnej právnej úpravy, ak sú potrebné na rozhodnutie súdu odborné znalosti, súd si takéto odborné znalosti zabezpečí poverením príslušného znalca na vypracovanie znaleckého posudku. V danom prípade bol súdom riadne pribratý znalec, čo osvedčuje skutočnosť, že súd pre svoje rozhodnutie v predmetnej veci potreboval názor znalca, avšak napriek tomu, že nemal odborné podklady k prijatiu rozhodnutia, vydal predbežné opatrenie, ktorým de facto čiastočne vyhovel návrhu otca o úprave styku. A to bez toho, aby mal relevantné podklady, resp. vedomosti o tom, či takáto zmena rozsahu styku oproti predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu o styku bude v záujme dieťaťa, resp. bez vedomosti, či takýto styk v podstatne širšom rozsahu, ako bolo právoplatne rozhodnuté v predchádzajúcom konaní, nie je v rozpore so záujmami dieťaťa. Podotýkam, že práve na základe znaleckého posudku v predchádzajúcom konaní bola úprava styku upravená v rozsahu, ako sa doteraz riadne realizuje, s poukazom znalca, že širší rozsah styku nie je v záujme dieťaťa.»

Tento postup sťažovateľka pociťovala ako porušenie rovnosti účastníkov konania, a z toho dôvodu podala 16. júla 2014 (doplnené podaním z 30. júla 2014) proti sudkyňi konajúcej vo veci námietku zaujatosti. Keďže zo súdu nedostala žiadne vyjadrenie o tom, ako súd rozhodol o námietke zaujatosti, požiadala okresný súd o informáciu listom z 18. septembra 2014. Okresný súd ju písomne informoval (podaním z 25. septembra 2014), že krajský súd vrátil vec späť okresnému súdu bez rozhodnutia o námietke zaujatosti, keďže sú v nej uvedené skutočnosti, ktoré nie sú dôvodom na vylúčenie sudcu v zmysle § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Sťažovateľka sa domnieva, že krajský súd nesprávne vyhodnotil napadnutý postup sudkyne. Podľa jej názoru *„okolnosti nie sú dôvodom na vylúčenie sudcu spočívajúce v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo jeho rozhodovania v iných veciach iba v tom prípade, ak sa jedná o okolnosti, ktoré spočívajú v zákonnom postupe sudcu. V opačnom prípade, t. j. ak sudca postupuje nezákonným spôsobom v konaní o prejednávanej veci, je takýto nezákonný postup spôsobilým dôvodom na podanie námietky zaujatosti.“*

Nezákonnosť postupu sudcu okresného súdu vidí sťažovateľka v *„jeho odôvodnením predbežného opatrenia, ktorým prakticky účastníkom oznámil, aký rozsudok vyhlási. Práve tento moment považujem sťažovateľka za rozhodujúci pri posúdení nezákonnosti postupu sudcu v prejednávanej veci. Takýto postoj nie je možné subsumovať ani pod § 100 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého môže síce súd účastníkom uviesť ako sa mu na základe doteraz tvrdených a preukazovaných skutočností javí právne posúdenie veci, avšak z uvedeného ustanovenia v žiadnom prípade nevyplýva oprávnenie sudcu oznámiť, aký rozsudok vyhlási. Môže iba uviesť ako sa mu javí právne posúdenie veci vzhľadom na dovtedy vykonané dôkazy s konštatovaním, že prípadné nové preukázané skutočnosti môžu viesť k zmene právneho posúdenia. Odôvodnenie predbežného opatrenia však v žiadnom prípade nemožno charakterizovať ako postup sudcu podľa § 100 ods. 1 O.s.p. a nemohlo byť posúdené preto zo strany Krajského súdu Trenčín ako zákonný postup sudcu v konaní o*

prejednávanej veci a aplikovať pri mojej námietke zaujatosti § 14 ods. 3. O.s.p.. Sťažovateľka nenamietala som postup JUDr. Kataríny Krivulčíkovej ako sudkyne, ale poukazovala som na jej vyjadrenie v zdôvodnení predbežného opatrenia ako dôsledok jej zaujatého správania.“

Nesprávnym posúdením veci a neprerokovaním námietky zaujatosti vo veci konajúcej sudkyne podľa sťažovateľky krajský súd porušil jej právo na súdnu a inú právnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci jej sťažnosti vydal takýto nález:

„1. Krajský súd Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 4NcC/59/2014 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že nerozhodol o námietke zaujatosti zákonného sudcu uplatnenej podaním z 16.07.2014 v znení doplnenia zo dňa 30.07.2014.

Krajskému súdu Trenčín prikazuje rozhodnúť o námietke zaujatosti zákonného sudcu uplatnenej podaním z 16.07.2014 v znení doplnenia zo dňa 30.07.2014.

Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky sa ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia [REDAKOVANÉ] v sume 340,90 € (slovom tristo štyridsať Eur a deväťdesiat centov) advokátovi Mgr. Karolovi Vlasákovi, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania preskúmal sťažnosť sťažovateľky a posúdil postup krajského súdu v konaní o námietke zaujatosti, ktorým podľa sťažovateľky malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže zákonom ustanoveným postupom domáhať svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Krajský súd sa zaoberal obsahom podania sťažovateľky, po jeho posúdení vrátil spis bez rozhodnutia o námietke zaujatosti okresnému súdu a v prípise sp. zn. 4 NcC/59/2014 z 28. augusta 2014 odôvodnil tento svoj postup takto:

«Podľa § 14 ods. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Ak sa v námietke zaujatosti uvedú len také skutočnosti, neprihliada sa na ne, t. j. platí fikcia, ako keby námietka ani nebola vznesená a nepredkladá sa nadriadenému súdu (§ 15a ods. 5 O.s.p.)

Z námietky zaujatosti vznesenej matkou mal. Nikoly podaním zo dňa 16.07.2014 (č.l. 432) a jej doplnením (č. l. 443) vyplýva, že za dôvody na námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Kataríne Krivulčíkovej, ktorá vec prejednáva podľa rozvrhu práce, považuje matka tú skutočnosť, že v rozhodnutí o nariadení predbežného opatrenia už viackrát prejednikovala rozhodnutie súdu vo veci samej. Prvýkrát sa tak stalo uznesením zo dna 29.07.2013, ktorým vyhovel návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia na styk 12 dni neprerušované, voči čomu podala námietku zaujatosti, o vyhotovení ktorej nebola doteraz informovaná. Ďalej dôvodila, že súd prvého stupňa doteraz, od začiatku konania, nezisťoval a nezistil názor maloletej v danej veci. Následne poukázala na ďalšie rozhodnutia súdu, s ktorými sa nestotožňuje. Vyslovila nespokojnosť s vedením dokazovania vec prejednávajúcou sudkyňou, ktorá sa podľa jej názoru nedostatočne oboznamuje so spisom,

alebo ignoruje rozhodnutia nadriadeného sudu. V námietke zaujatosti ďalej uviedla, že vec prejednávajúca sudkyňa absolútne zneužíva svoju moc voči dieťaťu a bez ohľadu na záujem dieťaťa si presadzuje svoju vôľu. Namietala, že súd zaslal jej vyjadrenie vo veci ako účastníčky konania znalcovi pred vypracovaním posudku z vlastnej vôle. Súdny znalec vo svojom vyjadrení zo dňa 12.06.2014 uviedol, že po prečítaní tohto vyjadrenia dospel k záveru, že je zo strany účastníčky konania - matky na jeho osohu vyvíjaný neprimeraný nátlak. Mala za to, že „neprimeraný nátlak“ na súdneho znalca mohla vyvinúť len samosudkyňa JUDr. Katarína Krívuľčíková, ktorá mu predmetné vyjadrenie zaslala pred vypracovaním znaleckého posudku, takýto postup považovala za nezákonný.

Všetky uvedené okolnosti treba považovať za také, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach a ktoré preto nie sú dôvodom na vylúčenie sudcu podľa § 14 ods. 3 O.s.p. a takáto námietka ani nemala byť odvolaciemu súdu predložená na rozhodnutie.»

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre zaujatosť.

Podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 14 ods. 3 OSP dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Podľa § 15a ods. 5 OSP ak sa námietka zaujatosti týka len okolností ustanovených v § 14 ods. 3, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Po prerokovaní sťažnosti sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia prípisu krajského súdu sp. zn. 4 NcC/59/2014 z 28. augusta 2014 vyplýva, že krajský súd sa zaoberal namietanými dôvodmi sťažovateľky. Vyjadrenie krajského súdu nie je arbitrárne ani svojvoľné a dáva odpoveď na námietky sťažovateľky.

Námietky účastníka konania voči jednotlivým okolnostiam spočívajúcim v postupe sudcu v konaní by boli spôsobilé viesť k jeho vylúčeniu z prejednávania a rozhodovania veci (§ 14 ods. 1 OSP), len ak by k nim pristúpili ďalšie konkrétne a dostatočne závažné skutočnosti objektívneho charakteru, ktoré by po posúdení s prihliadnutím na procesný postup sudcu svedčili o jeho kvalifikovanom pomere k prerokúvanej veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, a tak by boli dostatočné založiť oprávnené pochybnosti o nedostatku nestrannosti sudcu.

Ústavný súd zdôrazňuje, že prípis o vrátení námietky zaujatosti nie je konečné meritórne rozhodnutie, proti ktorému bude môcť sťažovateľka využiť právne prostriedky ochrany svojich základných práv a slobôd. Všeobecné súdy budú ešte rozhodovať v merite veci a jej sťažnosť ústavný súd odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2014